

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIV (28)
Štev. (No.) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
5. junija 1975

VELIČASTNA SPOMINSKA SVEČANOST OB 30. LETNICI SLOVENSKE TRAGEDIJE

„LUČ JE ŠE VEDNO ZMAGALA TEMO, RESNICA JE PREJ KOT SLEJ ZASIJALA NAD KRIVICO“

Slava jim!

Govor predsednika Zedinjene Slovenije,
Marijana Lobode, na žalni proslavi v
Buenos Airesu

Slovenija v svetu, od Buenos Airesa pa do Toronta bo v teh dneh počastila svet spomin naših junaških domobrancev, četnikov, legionarjev in vaških stražarjev, ki so v gigantskem boju med dobrim in zlim pred 30 leti s svojo mučniško smrtjo izvajali zadnjo, največjo zmago nad nemoralnim in v svojem bistvu pokvarjenim marksističnim sistemom. Po tridesetih letih je njihova žrtev nam v svobodi najmočnejša opora in kašpot, hlapcem marksistične ideologije, trenutno na oblasti v Sloveniji, pa v najstrašnejšo preganjavo in moro.

Po tridesetih letih se od Buenos Airesa pa do Toronta glasi svobodna slovenska beseda iz ust sinov in vnukov naših mučencev počuj jim hvalo za njihovo veliko žrtev na oltar slovenske domovine. Dokler bo na zemlji donela slovenska beseda in slovenska pesem ne bo pozabljena ta žrtev slovenskih junakov in borcev za svobodo. Kakor je zgodba o mučeništvu Makabejskih bratov preživela čas, kakor Poljaki ne bodo pozabili Katynskega gozda, Hrvati Pliberka, tako Slovenci ne bomo in ne smemo pozabiti Kočevskega Roga, Teharij, Brezarjevega brezna in drugih krajev po naši domovini, ki so bili pred tridesetimi leti od groze onemele priče divjanja mednarodnemu komunizmu predanih krivolokov.

Tam daleč, preko morja, v nebesih pod Triglavom bo prav te dni zrak poln donečih fraz o lažni osvobodilni borbi. Na skrivaj pa se bo iz tisočev slovenskih src dvigala tiha molitev za vse žrtve v borbi za pravo svobodo, o katerih bodo uradni govorniki trdovratno molčali. Slovenija v svetu bo te dni bolj kot drugače duhovno povezana s trpečo, skrito Slovenijo v Kočevskem Rogu, Teharijih, Jelendolu.

Trideset let je ves komunistični propagandni aparat nenehno bruhal med usuznjen narod, pa tudi med nas v svobodi, množice laži o osvobodilni borbi, o protikomunističnem odporu, pa sramotno molčal o usodi po angleški izdaji izročeni mu domobrancev in četnikov po koncu vojne. Luč je še vedno zmagala temo, resnica je prej kot slej zasijala nad krivico. Po tridesetih letih se je v samem vrhu zločinske Komunistične družbe doma pričela oglašati vest. Peče in mori jih. Previdno se še izgovarjajo z nevednostjo, slabimi informacijami. Ne morejo utajiti, da so ujeti v satansko marksistično ideologijo, s katero so se toliko let bratili. Ne morejo se ji odpovedati. Za to jim manjka poguma in možnosti naših preprostih mož in fantov, ki so že pred 30 leti in več odločno in jasno rekli zločinu — zločin in se mu uprli, kolikokrat za ceno lastnega življenja. Nas njihove previdne fraze ne bodo premočile. V obraz in naravnost jim povemo, da so dogodki pred 30 leti prevelike stvari, da bi se o njih govorilo z napol izgovorjenimi besedami. Resnica je cela ali pa ni resnica. V boju za resnico proti organizirani laži, so domobranci, četniki, legionarji, vaški stražarji in tisoči drugih zavednih krščanskih Slovencev žrtvovali svoja življenja. To so naši vzori, ne pa koristna budala, ki so v rdeči tovarišiji pripravljala najstrašnejšo nesrečo za slovenski narod in danes namesto, da bi možato izmolili svoj confiteor in odločno pretrgali z idejo laži, pod pritiskom vesti in prelite krvi

Mesec junij je neizogibno povezan s slovensko narodno zgodovino. Trdna zaveza nedolžno prelite krvi že trideset let spominja in opominja stare in nove rodove, tudi že najmlajše, na tragične dogodke, ki so se odigrali nad Slovenijo v letih druge svetovne vojne in komunistične revolucije, zlasti pa že po končani vojni, ko je leta 1945 lažno zmagovito rdeče nasilje po svojih hlapcih pognalo v smrt dvanajst tisoč slovenskih mož in fantov. Od tedaj leto za leto v juniju obhajamo njihov spomin, naš narodni vernih duš dan, praznik junakov.

Niso naše proslave zunanje bombastične, kot jih za tridesetletnico „zmage“ organizira režim v domovini; ni „pohodov“ katerih bi se udeleževali sentimentalni „heroji“, da bi s tem zatišali pekočo vest; ni stotisočglave množice, ki se prisiljena zbira na prostranem trgu, pa ji je v mislih le, kako bi se čim prej odtegnila domov, ali šla utopiti toliko prevaro v alkoholu. Ne. Naše proslave so mirne, svečane, prepojene spomina junakov, ki jim je bilo prvo vera in narodov blagor, utemeljene na mirni zavesti resničnega zmagoslavja, v trdnem prepričanju končne zmage. Te proslave se vrše po vseh deželah sveta kjer prebivajo svobodni slovenski izseljenci, vrše se pa tudi v rodni domovini, v srcih vseh tistih, ki se jim v junijskih dneh v solzah iskre oči v spominu na drage padle, in na izgubljeno svobodo, pa tudi v srcih mladine, ki kljub teži režima išče zgodovinsko resnico in v njej lastno osvobojenje.

V tem duhu smo se Slovenci v Buenos Airesu v nedeljo 1. junija, kot eden izmed udov slovenskega telesa v svetu, množično udeležili proslave, ki jo je naša skupnost po svoji osrednji organi-

zaciji, Zedinjeni Sloveniji, organizirala v Slovenski hiši. Strnjene gruče rojakov so se zgrinjale iz vseh strnjenih slovenskih naselij velikega Buenos Airesa, ter napolnile, še predno se je začela sv. maša, žrtvam posvečeno spominsko cerkev Marije Pomagaj in prostrano dvorišče pred njo.

Sveta daritev

Kmalu po četrti uri se je v cerkvi začela koncelebrirana sveta maša, katero je daroval delegat slov. dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Anton Orehar in z njim slovenski duhovniki gg. župnik Matija Lamovšek, Gregor Mali, dr. Filip Zakelj, Jože Škerbec, dr. Alojzij Kukovica, Janez Petek, Jože Guštin in Tone Skulj.

Po evangeliju je msgr. Anton Orehar imel nagovor, v katerem je navezal glavno misel na 30-letnico pokola domobrancev in drugih vojakov, ter našega odhoda iz domovine. Govoril o delu komunistov pred in med revolucijo, pa o tem, kako je narod učil in peljal po pravi poti pokojni škof dr. Gregorij Rožman. Potem pa je pozival rojake k ohranjanju ideje, ki nas je vodila pred 30 leti, tako pri nas samih kot v bodočih rodovih. „Ker je komunizem materializem,“ je dejal, „moramo biti mi idealisti. Ne smemo gledati samo, kako si bomo ostvarili čimprej osebno dobro na tem svetu, temveč, koliko bomo žrtvovali, da sodelujemo pri ohranjanju skupnosti. Sodelovati moramo v organizacijah, pri listih z žrtvovanjem časa in denarja.“ Pozival je tudi, nasproti komunističnega brezboštva, poživiti našo vero, zlasti z molitvijo; pa ohranjati v naših izročilih resnico; ter vzdrževati živo vez s Cerkvijo, katere člani

smrti naših rojakov. Da so se med našim narodom našli ljudje zmožni tolikih in tako strahotnih zločinov, je kriva ta ideologija. Zato ne more biti nobenega sodelovanja, nobenega iskanja stičnih točk, nobenega dialoga z ljudmi, ki pripadajo tej miselnosti, tej ideologiji, ki je utelešena v Komunistični partiji! Trdni ostanimo in vneto delajmo, da čimprej pride dan, ko bo slovenski narod izrezal iz svojega telesa gnajni tvor te zločinske komunistične miselnosti, tedaj bo samo od sebe prišlo iskreno kesanje nad storjenimi zločini, takrat se bo vrnila krivično ukradena čast pobitim junakom, takrat bodo zagorele sveče na množičnih grobovih, takrat bodo zrastle spomeniki na moriščih, takrat, šele takrat bodo dani pogoji za dialog, za narodno spravo. Vse pa, kar se poskuša prej, ni drugega kot uklonitev zločinu, izdaja mrtvih, gnusno klečeplazništvo pred zločinci.

Ob tridesetletnici veličastne žrtve naših domobrancev svobodni Slovenci jasno vidimo pred seboj bodočnost našega naroda, za katerega se tako mi v zdomstvu kot mnogi doma trdno bori- mo že 30 let. V tej borbi smo pripravljani vztrajati če treba še nadaljnjih 30 let in več, dokler ne preneha oblast laži nad Slovenijo. Prepričani pa smo, da je edino možno pošteno delo za naš slovenski narod samo med ljudmi, ki kot pravi Solženicin: ne bodo ožučeni z najnevarnejšo, najbolj podlo vseh totalitarnih ideologij, ki mrcvari našega duha.

Kot zvezda vodnica pa naj sije pred nami svetel zgled naših zmagovitih domobrancev, četnikov, legionarjev in vaških stražarjev, junaških borcev za pravo svobodo slovenskega naroda. Svobodni in složni nadaljujmo njihovo borbo! Slava jim!

PRED SPOMENIKOM. — Zastopniki svobodnih slovenskih organizacij, naši dušni pastirji in množica rojakov moli pred spomenikom za padle borce

smo, v ljubezni do Boga in do bližnjega.

Sledila je sveta maša, med katero je pel slovenski pevski zbor Gallus, pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Poklon pred spomenikom

Po končani sv. maši so se zbrani rojaki strnili okoli spomenika našim žrtvam. Prostrano dvorišče je bilo premajhno, da bi vsi lahko od blizu prisostvovali svečanosti. Mnogi so morali ostati v cerkvi, drugi v prostoru pred dvorano, nekateri pa še v prvem nadstropju stavbe in v dvorani. A vsi združeni v eni misli na pokojne junake, v eni molitvi za pokoj njih duš.

Najprej so pred spomenik prišli duhovniki, ki so somaševali v cerkvi. Pred mikrofonom je stopil Lojze Rezelj, in nas z v srce segajočo besedo spomnil na tisti „sivi maj leta 1945,“ ko smo nastopili „žalostni pohod iz domačih krajev skoz ljubeljski tunel, Borovlje, čez travski most.“ Spomnil nas je nato tragično krvavih dni, ko so naši junaki padli v brezna. „Ko se v spoštovanju klanjamo žrtvi naših junakov, verjamemo, da so umrli za veliko stvar. Verjamemo, da je bila smrt njihovih razbičanih teles in zvezanih rok njihova in naša edina in največja zmaga. V božjih računih, ki so trdo drugačni od človeških, je njihova nedolžno prelita kri že naša večna in vekovito ceno. Nihče jim več glorijskega odzveti ne more,

CVETJE JUNAKOM. — Fanta v narodnih nošah polagata venec pred spomenik junakom

kajti verjemimo, rojaki, njihova čast je šla čez smrt!“

Ob spominu na trupla pobitih domobrancev, ki leže v neznanih grobovih po naših gozdovih in krasu, je mladinska godba pod vodstvom Antona Skubica občutno zaigrala „Gozdič je že zelen.“

Svečano so zadonele v pozor trobente. Tedaj sta skozi množico stopila dva fanta v narodni noši in v imenu vse naše svobodne skupnosti položila pred spomenik padlim venec nageljnov in zelenja, skromen poklon cvetja njim, ki so v cvetu svoje mladosti, v najlepših zemskih letih žrtvovali svoja življenja na oltar domovine. Za fantoma so stopali predstavniki naše skupnosti: predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, Miloš Stare, predsednik Zedinjene Slovenije, Marijan Loboda, predstavniki obeh borčevskih organizacij, pa predstavniki in zastopniki naših domov in organizacij, celotnega našega organiziranega življenja. Grobna tišina je za trenutek zavladala nad navzočimi.

Molk je prekinila molitev. Berilo in evangelij, beseda Kristusa o vstajenju. Nato molitev vseh navzočih za pokoj duš naših junakov, in še tiho in umirjen Oče naš, ki se je razlival med množico, ki je iz spomina privabljal solze v oči in stiskal grla.

Pa je znova zadonela godba, in ob njeni spremljavi smo vsi, pred spomenikom padlih, zapeli njihovo in našo pesem: „Oče, mati, bratje in sestre.“ Pesem je vrela iz grl bivših borcev, ob spominu na svoje mrtve brate, iz grla starčkov, iz ust osemdesetletne matere, (o, spomin na pobite sinove, sredi slovenske pomladi, pomladi lastnega življenja so omahnili), pa iz grl mladih slovenskih fantov in deklet, ki jim je zibelka tekla že v novi zemlji. „Zdrava bodi moja lepa domovina...“ so peli tudi otroci, ki niso nikdar videli zelene lepote slovenskih gozdov in modrine slovenskih voda in slovenskega neba.

Pa nas je še govornik pozival, ob besedi zdravnika dr. Janeža, k ljubezni: „Rojaki, iz ljubezni do slovenstva in slovenske svobode — v zbor! Junakom — SLAVA IN ČAST.“

Mladinska godba pod vodstvom Antona Skubica, je zaigrala tugo žalostinko, in ob njenih zvokih so se vsi navzoči počasi pomikali proti dvorani, kjer je sledil drugi del slavnja.

Spominska beseda

Velika dvorana Slovenske hiše je bila to pot premajhna. Do zadnjega kotička so jo napolnili rojaki, tako v spodnjem delu kot na galeriji. Mnogi so stoje, stisnjeni prisostvovali svečanosti, in ni jim (Nad. na 2. str.)

FORD V EVROPI

DIPLOMATI NA DELU

Vodilna novica minulega tedna je bil vrhunski sestanek 15 držav NATO v Bruslju v Belgiji, ki se ga je udeležil tudi severnoameriški predsednik Ford. Za Forda je bilo to tudi prvo potovanje kot severnoameriškega predsednika v tujino ter prvi direktni stik s predstavnikami zaveznikov držav.

Glavni Fordov namen potovanja je bil zagotoviti zahodnoevropskim zaveznikom ZDA, da so le-te odločene brez-pogojno braniti njihovo svobodo in neodvisnost pred napadom Sovjetske zveze. V ta namen je tudi severnoameriški obrambni minister Schlesinger v ameriškem senatu izjavil, da bodo ZDA v slučaju sovjetskega napada na Zahodno Evropo uporabile proti Moskvi atomsko orožje.

Vrhunsko zasedanje NATO-a v Bruslju je vodil za vodstvo tega zasedanja izvoljeni grški predsednik Karamanlis. V uvodnih besedah je izjavil, da se organizacija nahaja v „resnih težavah“, ki jim bo kos samo „z resnično in iskreno solidarnostjo med članicami.“

Glavni govornik je bil Ford, ki je izjavil, da ZDA „brezpogojno in brez ovinkov ostajajo zveste svojim obljubam braniti Zahodno Evropo proti napadu z Vzhoda.“ Ford je pozval zaveznike, naj tudi sami vložijo čim več sredstev v lastno obrambo, zagotovil pa jim je, da bodo ZDA še naprej obdržale svojih 310.000 mož vojske v Zahodni Evropi, „vse dotlej, dokler ne bi bilo možno doseči umika sil Varšavskega pakta iz Vzhodne Evrope.“

Ford je imel v Bruslju vrsto posamičnih sestankov s predsedniki zaveznikov držav. Tako se je sestal z grškim predsednikom Karamanlisom in turškim predsednikom Demirelom glede ciprskega problema. Prav tako je imel razgovor s sedanjim predsednikom Portugala Goncalvesom, ki je zbranim časniki-karjem zagotavljal, da „Portugal ni trojanski konj v NATO.“ In prav Goncalvesovo vehementno zagotavljanje, da Portugal ni moskovski trojanski konj v NATO je potrdil to sumnjo, ki so jo izrazili nekateri časnikarji. Goncalves je še zatrjeval: „Naš doprinos organizaciji je pozitiven,“ da je še bolj dokazoval nasprotno dejansko stanje.

Ford se je sestal posebej tudi z zahodnonemškimi kanclerjem Schmidtom. Edini predsednik, ki se zasedanja ni udeležil, je bil francoski Giscard D'Estaing.

(Nad. s 1. str.)

VELIČASTNA SPOMINSKA SVEČANOST

bilo mar nekomodnosti, saj je šlo za počastitev dragih junakov.

Pred zbrane Slovence je stopil predsednik našega osrednjega društva Zedinjene Slovenije, *Marijan Loboda*, in ob tridesetletnici pokola slovenskih domobrancev in naše poti v svobodo spregovoril spominsko besedo. Njegov govor objavljamo posebej.

Pazljivo so rojaki sledili govornikovim besedam in v duhu izrekli zahvalo in odobravanje, ki jim pietetnost prireditve ni dovoljevala zunanjega izražanja.

Naša čast je šla čez smrt

Sledila je odrska evokacija. Na prostorni sceni, vestno in izvorno pripravljeno, so bile projekcane menjajoče slike, v skladu s tekstom, medtem ko je glas iz teme govoril o Kajnovem grehu nad Abelom. Preskok v današnje dni, ko se starček, „sedem križev in čez“ spominja svojih pet sinov, ki so odšli iz Vetrinja, z obljubo da se zidejo z njim „jutri ali pojutrišnjem“.

Spomin uhaja starčku, izpod Južnega križa nazaj. Prisluhne petju fantov na vasi; odzivu deklet s svojo pesmijo (Bom šel na planince... — Kje so tiste stezi- ce...) In potem, težki časi za naš narod. Oglasi se moška domobrankska pesem pobitim bratom. Pojavi se sin, ki govori očetu v svojem imenu in v imenu svojih bratov. Tolaži ga: „Oče, nam je sedaj dobro, v gledanju večne Ljubezni“. Nastopi dekle, ki toži po izgubljenem fantu, in ta ji odgovarja ob svoji viziji Večne-ga.

Oče omahne v daljnem svetu; dekle medli v svoji žalosti, sin jima kaže pot iz teme proti Luči. Medtem ko iz teme

Iz Bruslja je Ford odletel v Španijo na razgovore z gralom. Francem glede ameriških oporišč v Španiji, ki jih bodo ZDA še naprej obdržale. Španija se trudi, da bi bila vsaj „sodelujoča“ članica NATO, proti čemur zlasti nasprotuje Nizozemska, „zaradi nedemokratskega režima v Španiji.“ Ford je odletel nato v Salzburg, kjer je poleg sestanka z avstrijskim predsednikom Kreiskyjem imel sesatke z egipčanskim diktatorjem Sadatom o problemih Bližnjega vzhoda. Sadat je v Salzburg priletel iz Beograda, kjer se je pred tem sestal s 83-letnim jugoslovanskim komunističnim diktatorjem Titom.

Iz Salzburga je Ford odletel v Rim na razgovor z italijansko vlado, kjer je prerešetal težke politične in gospodarske probleme, v katerih se ta država nahaja.

V ARGENTINI je politično nasilje od 1. julija 1974 do konca maja t. l. zahtevalo življenja 503 ljudi, od teh samo letos 277. Od celotnega števila jih 70 ni bilo identificiranih. Od 433, ki so bili identificirani, jih je bilo 190 levčarjev, 38 desničarjev; policija je izgubila 54 mož, vojska 22 in ubitih je bilo 13 trgovcev; v oboroženih spopadih je bilo ubitih 91 ljudi, večinoma levčarskih teroristov; ubiti so bili pri teh spopadih tudi 4 otroci, en diplomat in 20 ljudi, ki jih ni možno opredeliti v nobeno skupino. Takšna je statistika buenosaireskega angleškega dnevnika Buenos Aires Herald.

OSTARELEGA GRALA LUDVIKA SVOBODO je na predsedništvu češko-slovaške zamenjal Slovak Gustav Husak, ki je obenem glavni tajnik češko-slovaške komunistične partije. Svoboda je postal predsednik po padcu stalnista Novotnyja leta 1968, čemur je sledila Dubčekova „pomlad“, ki so jo nato Sovjeti odpravili s svojimi tanki in postavili na partijsko vodstvo Husaka.

SOLŽENICIN se je mesec dni mudil v Kanadi, sedaj pa se nahaja na Aljaski, kjer proučuje ostanke ruske kulture tega predela ZDA, ki so ga 18. oktobra 1867 ZDA kupile od takratne carske Rusije za 7.200.000 dolarjev. Na Aljaski je bilo takrat edino mesto Sitka, kjer je obratovalo rusko-ameriško krzveno podjetje, pri katerem je bilo zaposlenih večje število Rusov, ki so se bili za stalno naselili na tistem področju.

Mednarodni teden

V PARIZU so se sestali na razgovore predstavniki največjih potrošniških industrijskih držav da so razpravljali o energetskih problemih, na Dunaju pa predstavniki držav, ki producirajo petroleje. Med obema skupinama je prišlo do kompromisne rešitve za nadaljnji dialog, ko je ameriški zunanji minister Kissinger predlagal, naj se ustanovijo tri komisije, ki naj razpravljajo o energiji, surovinah in problemih razvijajočih se držav. Petrolejske države z Iranom na čeru grozijo, da bodo prihodnjega septembra verjetno spet zvišale ceno petroleja, čemur nasprotujejo industrijske države.

VATIKANSKA KONGREGACIJA za vzhodno Cerkev v svojem letošnjem letnem poročilu o stanju Cerkve vzhodnega obreda objavlja, da se je njen položaj v Albaniji, Romuniji ter v sovjetskih republikah Belorusiji, Ukrajini in Georgiji močno poslabšal. V nobenih teh deželah Cerkev nima „niti enega rezidenčnega škofa,“ poroča Vatikan. Po vsem svetu je trenutno 12.322.753 katoličanov vzhodnega obreda, od teh 5.651.879 v zgoraj omenjenih deželah, ki trpijo hudo preganjanje komunističnih režimov.

IZRAEL je objavil, da bo kot „dokaz dobre volje“ za ureditev položaja na Bližnjem vzhodu umaknil svoje vojaške oddelke 30 km proč od sueškega prekopa, toda pod pogojem, da bo tudi izraelskim trgovskim ladjam dovoljena plova po prekopolu. V Egiptu so to izraelsko odločitev pozdravili, prav tako severnoameriški predsednik Ford, ki je malo prej končal svoje razgovore z egipčanskim diktatorjem Sadatom v Salzburgu.

ŠPANSKA VLADA je objavila, da namerava „vrniti suverenost španski Sahari čim prej bo možno.“ Izjava opozovalci smatrajo kot dokaz, da se Španija ne namerava zaplesti v kolonialno vojno s svojimi afriškimi kolonijami, kakor je to storil Portugal. Španska Sahara obsega 266.000 kv. kilometrov, a ima samo 60.000 prebivalcev. Bližnji Maroko se je začel zanimati za špansko Saharo, ko so strokovnjaki ugotovili, da ima velika ležišča fosfatov.

POSADKA kamboške torpedovke, ki je pred kratkim zasedla ameriško ladjo Mayaguez (katero je medtem ameriška mornarica osvobodila), se je pozneje uprla kapitanu in zapeljala torpedovko v Tajsko, kjer je prosila za politični azil.

TAJSKI PREDSEDNIK PRAMOJ je v zvezi z vzpostavitev komunističnih režimov v Južnem Vietnamu in Kambodži in vsled vedno večjega pritiska komunistične gverile Pathet Lao v Laosu izjavil, da se bo Tajski morala braniti za svobodo, če bo ogrožena od teh režimov.

Umrl je prof. Franc Veber

Šele zdaj smo dobili sporočilo, da je dne 6. maja bil pokopan v Ljubljani veliki slovenski filozof univ. prof. dr. Franc Veber, ki je vse od ustanovitve slovenske univerze bil eden najvidnejših predstavnikov slovenske filozofske znanosti na našem najvišjem učnem zavodu. Bil je izredno plodovit filozofski pisatelj, saj je napisal 17 knjižnih del ter 73 člankov iz svojega predmeta, kakor jih navaja njegov učencec dr. L. Bartelj v seznamu njegovih spisov, ki navaja tudi 140 kritik in zapisov o Vebrovih delih. Zanimivo je, kakor poroča goriški Kato-liški glas, da o njegovi smrti niso nič pisali ljubljanski časopisi niti ni kdo od univerze ali akademije znanosti in umetnosti, katere dopisni član je bil, zabeležil njegovo smrt. Sredi velikih manifestacij ob 30 letnici „osvobođenja“, se je njegovo smrt v 85. letu življenja kakor izgubila v hrupu zunanjega sveta.

Njegovo življenjsko pot je lepo in zgoščeno podal p. dr. Roman Tominec, kjer je končal ljudsko šolo, potem pa srednjo šolo v Mariboru. Po maturi je odšel v bogoslovje, iz katerega pa je po treh semestrih izstopil in se vpisal na graško filozofsko fakulteto. Tam je postal najboljši učencec prof. Meinonga, svetovno znanega psihologa in filozofa, pri katerem je doktoriral z največjo odliko tik pred koncem prve svetovne vojne. Prof. Meinong ga je tudi določil za svojega naslednika, da se ni zrušila tedaj Avstrija in se je Veber zato habilitiral za univ. docenta v Zagrebu z razpravo o Dobrem in zlu. L. 1920 — tridesetletnik — je bil že docent na ljubljanski univerzi, kjer je prihodnje leto izdal svojo prvo knjigo, l. 1921:

„Prilizovanje gospodujočim idejam ima vse tiste sramotne poteze, ki so značilne za klečeplazenje pred mogočnejši.“

Italijanski pisatelj Alessandro Manzoni (1785—1873)

Taboriščni arhiv priča, 4. zvezek

Dr. Filip Žakelj nam ne da miru. Dela nervozne one v domovini, katerim je veliko na tem, da bi utihnil glasovi o zločinih, ki so jih krvavi osvoboditelji delali v naši zemlji pred tremi desetletji. Dela nervozne tiste kristjane, ki tudi žele pozabiti kaj se je pri nas takrat dogajalo in se skušajo prikopati do neke „poravnane“ s formulo pol in pol, kadar gre za krivdo in peti hvalo za vse dobro tistim, ki so „zmagali“. Dela nervozne končno tudi tiste med nami, ki jih morda grize vest, da se niso spomnili, da je treba našo čast in še bolj čast padlih žrtev pred zgodovino braniti z edinim uspešnim sredstvom: z dokumentirano tiskano besedo. Naši govori, naše prošlave padlih, naše obletnice — vse to bo kmalu pozabljeno, tiskana beseda pa bo ostala za bodoča stoletja.

Zasluga prireditelja in založnika je prav v tem, da z neverjetno požrtvovalnostjo daruje tej ideji ves čas, ki mu poleg poklicnega dela ostaja in vsa gmo-tna sredstva, ki jih tiskarne požirajo kot nikdar polno brezdno in da ohranja za bodočnost vse, kar bi se sicer v našo veliko škodo izgubilo.

Mártires de los ideales cristianos

El pasado domingo 1º de junio, los eslovenos residentes en Buenos Aires, conmemoramos el 30 aniversario de la masacre de 12.000 integrantes de nuestro ejército nacional cometida por tropas comunistas, sin juicio previo, sin apelación posible, desarmados y dos semanas después de haber terminado las hostilidades. Este hecho representó para el pueblo esloveno un verdadero genocidio.

Sin embargo, al recordar esta nuestra tragedia nacional, los eslovenos, que hemos elegido vivir en democracia y libertad en esta hospitalaria tierra argentina, no vestimos el luto de la derrota, sino que miramos esperanzados el porvenir, sabiendo que finalmente siempre triunfa la verdad y el bien. Esa verdad y ese bien que defendieron aquellos valerosos hombres, masacrados hace 30 años, que ofrendaron sus vidas en aras de la patria.

Y al recordarlos nos sentimos orgullosos, ya que ellos, anteponiendo sus ideales a los intereses personales, incluso anteponiéndolos a su propia vida, supieron elegir el camino de la lucha justa. Defendían la concepción cristiana del hombre contra la opresión tiránica del materialismo marxista. Esa concepción que ante todo respeta a la persona humana, sus derechos de libertad y la libertad en todos los órdenes de la vida.

Ofrendando sus vidas en aras de ese ideal, se han convertido en mártires, pero también en el símbolo del triunfo final del bien, que inexorablemente ha de venir, cimentado en su sacrificio y en el sacrificio de miles y millones de mártires, que sufrieron y murieron con el sello de los justos.

Al recordarlos y elevar una plegaria por sus almas, también los honramos poniéndolos como ejemplo, como nuestra guía en estos difíciles momentos de la humanidad. Que ellos nos señalen el verdadero camino a seguir, aunque ese camino exija, también de nosotros, un sacrificio igual al que ofrendaron ellos por su patria y su fe.

Prva žena in hči sta skoraj istočasno umrli, na kar se je oženil vdruživ ter je zapustil sina in hčer, ter vdovo, ki mu je z veliko ljubeznijo lajšala življenje v visokih betežnih letih. Da je mogel preživljati sebe in družino je opravljal korektorstvo službo pri verskem listu Družina oz. pri reviji Cerkev v svetu, in to prav do zadnjega.

Če je bil Veber pozabljen in zavržen doma, ni bil v svetu. Že ob doktoratu je dobil Wartingerjevo nagrado, in prof. Meinong, mu je izročil vso svojo bogato privatno knjižnico, ki je nato prešla v ljubljanski filozofski seminar. Ob 50 letnici doktorata mu je graška univerza podelila „zlati doktorat“, svoje najvišje odlikovanje, v Muenchenu je izšel za osemdesetletniko znanstveni zbornik v njegov počastitev, ki ga je uredil prof. Terstenjak. Če se ne motim v latinščini. Imela je velik odmev v evropskem znanstvenem svetu.

Prof. Veber je bil zelo skromen, pa tudi družaben, do svojih poslušalcev pa nadvse profesor. Kdor je kdaj delal izpite pri njem, je mogel občudovati njegovo vsevednost pa svojo lastno nevednost ter njegovo dobroto. Bil je velik filozof, morda najgenialnejši slovenski filozof, ki je nenehno ustvarjal nove misli in nova duševna odkritja. Bil je praktičen katoličan kar je poudaril tudi dr. R. Tominec pri njegovem krščanskem pokopu. Vsi njegovi slušatelji se ga bodo vedno s hvaležnostjo spominjali, v slovenski kulturni zgodovini pa je zapustil neizbrisano sled kljub sedanjemu oficialnemu molku o njegovem ogromnem delu.

Naj počiva v miru!

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Ob tridesetletnici komunistične sužnosti so ljubljanski oblastniki ponovno dokazali, da se v drugi svetovni vojni niso borili za svobodo, ampak za svetovno komunistično nadoblast. Na Kongresnem trgu so 10. maja priredili „osrednjo slovensko proslavo“ in ob tej priliki so združeni zbori in „stotisočglava množica“ peli ne slovensko himno ampak *Internacional*. Da bi peli bolj ubrano, sta pesem „dirigirala“ pevovodja Pavle Brzolja in Franc Hriberšek, ki sta vihtela taktirki, obrnjena proti množici. „Za vsak slučaj, če bi kdo le ne znal *Internationale*, pa jo je „Delo“ natisnilo v svoji številki z dne 9. maja 1975.

MARIBOR — Podpisan je bil dogovor o gradnji hidroelektrarne Srednja Drava II. Naročile so delo Dravske elektrarne, prevzel ga je pa Gradis. Skupna vrednost del znaša 847 milijonov dinarjev. Sodelovali bodo pri gradnji tudi Slovenija ceste iz Ljubljane, Primorja in Ajdovščine ter Vodna skupnost iz Maribora. Zaključek del je predviden za julij 1977.

LJUBLJANA — Predsednik koordinacijskega odbora „za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri republiški konferenci SZDL“, znani udbaša Mitja Ribičič, je na zadnji seji poudaril, da je namen novega zakona o pravem položaju verskih skupnosti „zagotoviti popolno enakopravnost ljudi z verskim prepričanjem v vseh oblikah odločanja in samoupravnem sistemu ter preprečiti vsakršno manipuliranje z ljudmi“. S tem zakonom naj bi se „odločneje postavili po robu klerikalizmu in vsakršnemu negativnemu delovanju, netenju verske nestrpnosti in podobno...“

V KRŠKEM so uradno odprli gradnjo nove tovarne celuloze. Poleg naložb v železarni na Jesenicah in cementarni v Anžovnem, je to največja slovenska naložba.

LJUBLJANA — Zavod SR Slovenije za cene je 29. aprila dal soglasje, da more železniško gospodarstvo Ljubljana zvišati za 22 odstotkov tako potniške kot blagovne tarife in sicer že s 1. januarjem 1975 (da, 1975!).

MARIBOR — Mariborska Mestna hranilnica je 7. maja praznovala svojo 113. obletnico. Ravno čez en mesec, 7. junija, pa bo praznovala 113. obletnico tudi Mestna hranilnica v Ptuj.

LJUBLJANA — V Uradnem listu so 30. marca objavili odlok o zvišanju cene električne energije v Sloveniji za 22 odstotkov. Po novem velja cena elektrike v gospodinjstvu 50 par za kw za čas od 6. do 13. ure in od 16. do 21. ure, v ostalih urah pa je cena toku le 27 par. Toda na znesek fakture porabniki plačajo še 40 odstotni „energetski“ prispevek, ki ga zbirajo za graditev no-

vih objektov. Kljub temu pravijo, da povisek ne bo kril stroškov proizvodnje, primanjkljaj v višini 470 milijonov dinarjev bodo morali kriti iz kakšnih drugih virov...

LJUBLJANA — Seminar za učitelje otrok zdomcev so organizirali v Ljubljani Zavod za šolstvo SRS. Izobraževalna skupnost in republiški komite za vzgojo in izobraževanje. Od 24 učiteljev na tujem jih je na seminar prišlo 10 (Vsekakor je bilo prireditelj veliko več). Na seminarju so razpravljali o pouku slov. jezika na razredni stopnji, o pravopisu in o pripravi za učenje v kombiniranem oddelku, to je za učence različnih starosti in razredov. „Naši učitelji na tujem“ morajo največkrat učiti ne le po dva razreda hkrati, ampak tudi učence od petega do devetega razreda,“ zaključuje poročilo. — In če bi učiteljem dali brati poročila o naših šolah v Zbornikih SS in dnevne registracije v zdomskem tisku, bi se verjetno več naučili. A ti zdomski učitelji niso plačani — v tem je razlika!

LJUBLJANA — Republiški „komite“ za energetiko je na svoji seji 8. maja posvetil precej časa problemom, ki postajajo vse resnejši, zaradi zamude pri gradnji elektroenergetskih objektov. Morali so premakniti vse roke, ki so bili določeni za izvršadno v letih 1975, 1976 in 1977. Vse te zamude povzročajo veliko zaskrbljenost in seveda tudi višje stroške gradnje pa še dodatne probleme, kako v teh letih zagotoviti potrebno električno energijo, da ne bo gospodarstvo trpelo preveč škode. „Komite“ je sklenil, da bo dobro preštudirati vzroke zamud, ki jih graditelji in dobavitelji opreme navajajo v svojih poročilih o zamudah. Po mnenju članov „komiteja“ so ti vzroki preveč splošni in premalo dokumentirani...

MARIBOR — Najstarejša Slovenka je Mariborčanka Zofija Muhr, ki je 7. maja t. l. praznovala svoj 104. rojstni dan.

Umrlji so od 18. 4. do 8. 5. 1975:

LJUBLJANA: Marija Prezelj; Vladimir Mikluš, up.; Gabrijel Zetko, up.; Jože Belič; Danica Bahovec r. Kosec; Angela Peruzzi r. Zajec; Fani Praprotnik r. Pene, up.; Rina Guštin r. Basso, 91; Franc Erjavec, up.; Angela Lovšin r. Govže; dr. Rafael Bačar, up. prof.; Franc Bojc, up.; Alojz Kocjan, up., 82; Lojze Filipič, dramaturg; Stefanija Kolkal r. Koprive; Franciška Skvarča r. Bertonec, 77; Kristina Urabič, up.; Antonija Blaž r. Margon; Metka Prašnikar r. Ostruh; Milan Zupančič, up. kap. korvete; Franciška Vidmayer r. Gulič; Anton Mlakar, up.; Lojzka Ropič r. Češnovar; Janez Grubar, up.; Jože Kastelic; Avguštin Hribar, 88, up. višji obratovodja; Anica Lavrič r. Drobnič, up. babica; Pavla Ulrich r. Janša; Jožica Dolinar; Matija Ivanuša, up.; Valentin Gostiša, up.; Jera Jesih; Janko Pogachnik, 76; Alojzija Babič, up.; Janez Bregant, up.; Janez Virant, up.; Mihaela Vogel r. Banovec, up. bančna

Žegnanje pri Mariji Pomagaj

Že eno leto je poteklo, kar je bila na ulici Ramón Falcón 4158, v Buenos Airesu, kjer stoji naše središče Slovenska hiša, blagoslovljena cerkev Marije Pomagaj. Zato se je naša skupnost letos na zadnjo majsko nedeljo spomnila tega dogodka, in se nadvse številno udeležila „žegnanja“, ki nas je letos, in nas bo odspeljalo vsako leto v Marjinem mesecu spominjalo na lanski svečani dogodek.

Letošnje žegnanje pa je imelo tudi prizvok 30-letnice naše narodne tragedije in našega odhoda od doma: in prav je tako, saj se moramo prav Mariji Pomagaj zahvaliti za tolike milosti, ki smo jih bili v vseh teh letih deležni. Le skromen izraz zahvale je cerkev, ki smo jo ji postavili v Buenos Airesu.

Slavnosti žegnanja so se začele na predvečer, v soboto 24. maja (praznik Marije Pomočnice kristjanov), ko je Slovenski pevski zbor Gallus priredil cerkveni koncert. O tem koncertu smo poročali že v zadnji številki našega lista.

V nedeljo pa so že pred enajsto uro v slavnostno okrašeno Slovensko hišo

uradnica; ing. Ivan Sitar, up. v. gradb. svetnik; dr. France Veber, up. univerzitetni profesor; Milona Bregat r. Benik; Matilda Česen r. Šapoval, 82; Maks Kristan, up. šofer, 53; Alojz Hočevar, up. ECZ in kor. borec; Janez Krakar; prof. dr. France Tomšič, prof. za starocerkveno slovanščino in slovensko filologijo na fil. fakulteti; Mihael Brčić, 73; Jožica Laharnar r. Bedjančič; Vida Mrak r. Šifrer; Janez Lajevac, up.; Pavla Simčič r. Seifert, up.; ing. Milan Vogrič, 55; Jožica Bedenk r. Crobath (pok. v Kranju); Jožefa Puš r. Zabukovec;

RAZNI KRAJI: Franc Zorič, 82, up., nosilec Karadžordževe zvezde z meči, borec za severno mejo, Maribor; Franc Kožar, Krka; Anton Kunc, up., Logatec; Franc Krek, Poljane nad Škofjo Loko; Stanislav Hiti, up. baletni pedagog, Koper; Ana Kastelic r. Kilar, 91, up. učit., Novo mesto; Jože Kacin, dipl. upravni pravnik, Kranj; Marija Pernič r. Auer, Koper; Andrej Urbas, up. mizarski mojster, Unee; Slavko Vinpolšek, up. profesor, Sentenar pri Brezicah; Marija Trkaj, up., Radeče; Metod Požar, up. šolski upravitelj, Zalec; Franc Heric, žel. up., Poljčane; Ivana Resnik r. Sušnik, biv. gostilničarka, 86, Kamnik; Franc Keber, upokojeni mesarski mojster, Šmartno ob Savi; Marija Posedi, Škofja Loka; Marija Hozner, Metlika; Matilda Jesenko, Korenkova mama, Lesno brdo; Marija Božič r. Venišek, up. učit.; Jože Veble, up. Kranj; Marija Jeraj r. Ermenc, Ljubno v Savinjski dolini; Angela Plevnik r. Osovnikar, Ruše; Jakob Jančič, up., Celje; Ciril Budihna, 54, Budihni, p. nesreča; Štefan Lanšček, 59, Dolenci; Antonija Cvitanic, Ravne; Franc Jerina, up., Drenov grič; Franciška Verež, up. PTT, 82, Podsedra; Janez Koprivnikar, up. predilniški mojster, Litijski; Karel Leskovec, up., Vrhnika; Karol Kavčič, 73, Studenec pri Lj.; Jurij Spruc, up. rudar, Kamnik; Alojz Aplinc, borec za sev. mejo, Muta; Marija Ereg, Ježica; Aleksander Dolinšek; Celje; Janez Lajevac, predv. komunist, D. M. v Polju; Ignac Kohne, Celje; Ivan Vodenav, 75, up. železničar; Alojzij Ankon, 82, up. nadz. proge, Lavrica; Alojzija Čampa, Grumova mama, 79, Gornji Ig; Ivanka Mihelič, 77, Stožice — Lj.;

prihitele strnjene gruče rojakov. Cerkev in prostor pred njo je bil praktično zaseden, ko se je pričela, med slavnostnim pritrkovanjem, sveta maša. Daroval jo je, skupaj z našimi dušnimi pastirji, njih delegat msgr. Anton Orehar, ki je v cerkvenem nagovoru razvijal sledeče misli:

Na obletnico blagoslovitve slovenske Marije Pomagaj mislimo na tridesetletnico našega odhoda od doma. Zahvalimo se Mariji za rešitev iz goreče domovine in njeno varstvo ter tolažbo v trpljenju in strahu v taboriščih, ko nam je ona velikokrat edina ostala, da je za nas posredovala pomoč pri Bogu. Prav tako smo prepričani, da nam je po naših molitvah ona posredovala vstop v dežele čez morje in ureditev našega materialnega in duhovnega življenja v novi domovini, ko smo si uredili hiše, šole, organizacije, tisk, posebej še slovenske maše, duhovne obnove, duhovne vaje, romanja.

Prosimo jo varstva za prihodnost, ko je vedno nevarno za vsakega izseljenca, da versko opeša in se narodno zapusti. Da bomo v okolju, kjer moramo delati in živeti v razmerah, za katere nismo bili pripravljene in katere postavljajo nevarnosti tudi mladim ljudem, ki so bili rojeni v tej deželi. Skrb naj bo za družine v vzgoji otrok ter pripravi na njih bodoče družinsko življenje po sklepanju zakonov. Molimo za naše skupne skrbi, posebej v teh 5 prvih sobotah za slovenske duhovniške poklice, ker je nevarno, da v par desetletjih skupnost ostane brez slovenskih dušnih pastirjev. Naj bi posamezni kraji z dušnimi pastirji enkrat na leto poromali v našo cerkev ter ji priporočili zadeve svoje skupine. Sodelujmo skupno pri ohranjanju naših verskih in narodnih dobrin, ker je za posameznike in male skupine delo pretežko, bodisi za starše, učitelje, ali duhovnike. V dobro urejenih organizacijah bodo dobili najmočnejšo oporo družine in naš tisk.

Nato je sledila sveta daritev, med katero je bil med darovanjem tradicionalni „ofer“. Med obhajilom pa so praktično vsi navzoči pristopili k angelski mizi.

Po sveti maši je bilo za goste pripravljeno kosilo. Udeležilo se ga je lepo število rojakov, pa tudi zastopnikov domov in predstavnikov organizacij, ki so prihitali na slavje v Slovensko hišo. Ob mizah in v pogovoru z znanci je kaj hitro potekel čas. Tako je prišla četrta ura popoldan, ko so se slovenski verniki znova zgnili okoli svoje Matere. V cerkvi, kateri predsedujeta Krizani in pa podoba brezjanske Marije, so bile pete litanije Matere božje, katere so v en glas odpevali zbrani rojaki.

V petju Mariji na čast in Bogu v zahvalo, je minulo žegnanjsko slavje, s katerim smo znova izpričali našo ljubezen do nebeške Matere, ki ima svoj prestol med nami.

Slovinci v Argentini

Osebnostne novice

Poroka. V soboto 24. maja sta se poročila v cerkvi sv. Družine v Mendocinu Jože Černak, rojak iz Slovenske vasi in Marija Burjek. Naše iskrene čestitke.

Krsta. V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila 1. junija krščena Marija Cecilija Pugelj, hči Jožeta in ge. Kristine roj. Golob. Botra sta bila Leopold Golob in Nevenka Vidmar. Krstil je delegat msgr. Anton Orehar.

V župni cerkvi v Ituzaingó je bil krščen Ferdio Padovani, sin Luciana in ge. Maruške roj. Simenc. Botrovala sta ga. Dora Padovani in Marko Simenc. Krstil je prelat Franc Novak.

Srečnim staršem naše čestitke!

SAN MARTIN

Dne 21. maja je imela Liga ženskati svoj redni sestanek. Gospe so se zahvale dosedanjim predsednicem ge. Terziji Marinšek za vso njeno dosedanje poštovno delo. Nato je nastopil novi odbor, ki ga vodi ga. Mirjana Voršič in sodelujejo v njem ga. Oberžan, ga. Uršič in ga. Matičič. Duhovni vodja g. Rode je imel kratek govor, v katerem je primerjal našo tragedijo pred tridesetimi leti z vsem, kar se dogaja še danes po svetu, posebno v Vietnamu. — Prihodnji sestanek bo 18. junija in bo posvečen našim domobrancem, in nanj že vnaprej vabimo.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Lepo prosimo, da se med spominskim koncertom domobranskih pesmi in žalostink buenosaireskega slovenskega okteta, v soboto 14. junija ob 20.30 udeleženci zdrže snemanja in fotografiranja z ozirom na pietetni značaj prireditve.

Zedinjena Slovenija

Po športnem svetu

NA ŠAHOVSKEM TURNIRJU „Vidmarjev memorial“, ki se bo te dni pričel v Portorožu, so sodeloval prvič po pridobitvi naslova šahovskega prvaka Anatolij Karpov (SZ), ki se bo v prvem kolu pomeril z madžarskim vele mojstrom Lajošem Portischem. Ostali udeleženci tega turnirja so Furman (SZ), Barle, Planinc, Parma, Musil, Osterman, Velimirovič, Gligorič in Karnar (vsi Jug.), Hort (ČSSR) Ribly (Madž.), Mariotti (It.) in García (Cuba).

MEDNARODNA ŠAHOVSKA ORGANIZACIJA FIDE je leta 1950 začela podeljevati vele mojstvske naslove igralcem, ki dosežejo določene uspehe na mednarodnih turnirjih. Daleč na prvem mestu je Sovjetska zveza, ki ima 41 vele mojstrov, na drugem mestu je Jugoslavija z 18 igralci (dva sta že umrli: dr. Milan Vidmar 1886—1962 (Slovenec) in Bora Kostić 1887—1963, ostali so Vasje Pirc, Brano Parma in Albin Planinc (vsi Slovenci) ter Svetozar Gligorič, dr. Petar Trifunović, Borislav Ivkov, Aleksander Matanović, Mijo Udovčić, Mato Damjanović, Dragoljub Čirič, Dragoljub Jonošević, Milan Matulović, Ljubomir Ljubojevič, Draško Velimirovič, Bojan Kurajica in Predrag Ostojić; na tretjem mestu z 12 vele mojstri je ZDA, 11 jih ima Madžarska, 8 ZRN, 7 Argentina, 5 ČSSR, 4 Bolgarija, 3 Nizozemska, 3 Francija, po dva Avstrija, Belgija, Francija, Kanada Nemška demokratična republika in Španija, po enega pa Danska, Anglija, Romunija, Italija, Islandija, Izrael, Filipini in Brazilija.

NA EVROPSKEM PRVENSTVU v teledabji je popolnoma nepričakovano, a prepričljivo zmagala trinajstletna Rumunka Nadja Comaneci. Osvojila je štiri zlate (preskok, bradla, grad in četverboj) ter srebrno medaljo v parterju (talna telovadba).

Spominska proslava 30-letnice zdomstva v Mendocinu

Vsaka obletnica je neke vrste pogled nazaj v preteklost. In čim pomembnejša je, s tem večjo jasnostjo se nam povračajo v spomin in nam stopajo pred oči predstave dogodkov, ki so povezani z njo.

Naša letošnja „tridesetletnica zdomstva“ zavzema v tem oziru pač prvo mesto; saj je trideset let že kar izdaten del življenjske dobe! In ko smo posamezne dogodke drugega za drugim nanizali na neko skupno nit, nam je iz vse te celote vzrasla in se dvignila pred nami podoba Matere božje, naše Marije Pomagaj. In se nam ta nit ni ustavila oz. začnela v tistih majniških dneh leta 1945, marveč nas je vodila daleč nazaj, vse do prvih početkov slovenskega življa — tja na Koroško, tja do Gospe Svete...

Najprimernejše je nam pa tedaj zdelo, ko smo se lotili priprave za spominsko prireditev, da smo vso proslavo postavili pod geslo: Z Marijo Pomagaj skozi življenje — in tako dali izraza svojemu priznanju in iskreni zahvali za Njeno varstvo in vodstvo našega slovenskega življa od njegovih početkov pa vse do današnjih dni, doma in v zdomstvu; in to v polni zavesti, da „Marija našega naroda tudi v bodočnosti ne bo zapustila,“ kakor nam je to zagotavljal v najtežjih časih begunstva naš škof Gregorij Rožman.

Nedeljska dopoldanska maša na pr-

vo majniško nedeljo je bila posvečena tej misli. Globok pomen dogodka je v svoji pridigi predstavil naš dušni pastir g. Jože Horn.

V nagovoru je g. Horn spominjal na dogodke v Sloveniji pred 30 leti, in kako je odtlej naprej komunizem napredoval v svetu, isti komunizem proti kateremu smo se že mi borili. Dejal je nato, da moramo biti hvaležni Bogu in Mariji za rešitev, katere smo bili deležni. Pozival je k večjemu medsebojnemu razumevanju med nami samimi, nato pa še vzbujal k molitvi in prošnji, da bomo vztrajali do konca v idealih, katere smo branili že pred 30 leti.

Popoldne smo do zadnjega kottička napolnili dvorano v našem Domu. Spored je zamislil in ga sestavil prof. B. Bajuk. Skromno dimenzijo odra je pa naš iznajdljivi in neutrdni režiser Rudi Hirschegger znal primerno razporediti v trodelnost za glavnega recitatorja večera, za projekcije in za igrski prizor.

Pred odrom pa je bil določen prostor za zbor deklamatorjev in razlagalcev, predvsem naših fantov in deklet, ki jih je bilo okoli 30.

Prireditve je imela namen zajeti v aktivnem občestvenem sodelovanju prav vse navzoče. In tako so vsi ob posameznih postajah sporeda odpeli dvanaest naših najbolj poznanih priložnostnih Marijinih pesmi.

Mladina je med slovesnim uvodnim pritrkovanjem pristopila v polkrog pred Marijo Pomagaj in v kitični izmenjavi med zboroma fantov in deklet ter deklamatorja (Joško Šmon) pozdravila Marijo Pomagaj s pesnitvijo Bogdana Budnika „Marija Pomagaj“.

Recitator (St. Grebene) nas je nato vodil od postaje do postaje v zgodovinskem razvoju slovenskega naroda. Med slovesnim pritrkovanjem smo obiskali — vse ob diapozitivih — šest najpomembnejših središč Marijinoga češčenja na Slovenskem. Ob vsakem so nam v porazdeljenih vlogah fantje in dekleta pripovedovali o zgodovinskem in legendarnem ozadju. In vsako Marijino božjo pot smo pozdravili družno z odgovarjajočo pesmijo.

Obiskali smo Gospo Sveto, kjer je ob rojstvu krščanstva med našimi predniki najprej vzrasla mogočna Marijina cerkev. Nato smo se povzpeli na Sv. Višarje; med primorskimi brati smo obiskali Sveto goro; na štajerskem Ptujsko goro; in med Dolenjci Marijo na Zaplazu. Končno smo se ustavili na Brezjah.

Recitator nas je z verzi Mauserja in p. Bazilija vodil k Mariji Pomagaj. V dramatičnem prizoru istih dveh avtorjev smo se nato seznanili z nastankom milostne brezjanske podobe. Rudi Hirschegger je doživeto in prepričevalno prikazal slikarja Leopolda Layerja ob zadnjih potezah z umetniškim čopičem na platnu za zaobljubljeno sliko.

In nato so se vrstili dogodki.

Do solz ganjeni smo poslušali, ko je ga. Marica Hirschegger prebirala pripovedovanje Krajnikov mame iz Buenos Airesa o čudežnem ozdravljenju njene hčerke Tončke.

In sledili so dogodki, ki so v svoji povezanosti kazali na neomajno zvestobo slovenskega človeka do Marije Pomagaj in pravtako Njeno trajno in mogočno zaščito našega naroda skozi njegovo sto in stoletne zgodovinske preskušnje.

Pomudili smo se ob Njenem slovesnem kronanju na Brezjah; ob Njenem skrivnostnem begu na Trsat (kako nam je od srca privrele in nas pretresla tista naša tolikokrat prepevana pesem v begunskih taboriščnih kapelah „Mati Marija na tuje je šla“...!); nato ob Njenem povratku v ljubljansko stolnico v tistih najkritičnejših časih, da je slovenski človek, preganjan, razbičan in krvaveč mogel nositi k Njenim nogam svoje bolesti...

In potem: Njena navzočnost na Rakovniku pri Ljubljani, ko se je okoli 27 tisoč vernikov v zastopstvu vsega naroda po spokorni procesiji strnilo pod škofom Gregorijem ob Njeni podobi in Ji izpovedalo svoje sporne sklepe ter zaobljube.

In nato — tisti slovesni 30. majnik 1943, ko se je ves slovenski narod — kot prvi na svetu! — posvetil Njenemu brezmadežnemu Srcu. Ob spominu na tisti sveti dogodek smo z vso pretresljivo zavzetostjo zares zbrano in iskreno spet

zapeli našo posvetilno „O Marija, naša ljuba Mati... O Marija, ves slovenski narod sprejmi v milostno Srce...“

In še tisto usodno leto 1945, ko je ves slovenski verni narod na pobudo svojega Pastirja škofa Rožmana opravil petero prvih sobot, v polnem zaupanju na Marijino priprošnjo in je v tistem sončnem Marjinem mesecu toliko tisočev odšlo pod Njenim varstvom — v zdomstvo. Marija je šla z nami, na naših podobah in v naših srcih. Trpela je z nami v taboriščih in nas sprejemala na tuje kontinente, v tuje dežele, v nove domovine...

In je ostala vse do danes med nami, v naših družinah, po naših skupnih Domovih, v naših novih slovenskih cerkvah in kapelah, v našem življenju na tujem, med prizadevanjem in žrtvovanjem za reševanje in ohranjanje najdražjih svetinj slovenstva in krščanstva za nas in za naše potomce.

Sklepne besede nam je govoril č. g. župnik Ivan Tomažič. Prilical nam je v spomin slovesne rakovniške zaobljube, ki smo jih tiste poslušali in v srcu obnavljali. Ponovil nam je besede škofa Rožmana: „Marija težko čaka, da bi mogla prinesiti mir na svet... Mi — nepočakani nepremišljeno sprašujemo: Mati, zakaj odlašate? — Ali pa ni Marija mnogo bolj upravičena nas vprašati: Otroci, zakaj odlašate vi z molitvijo in žrtvami, ki so potrebne...?“

Bb.

-1945- - JUNIJ - -1975-

Sobota 14. junija ob 20.30 v Slovenski hiši

Buenosaireški slovenski oktet

SPOMINSKI KONCERT DOMOBRANSKIH PESMI IN ŽALOSTINK
Čisti dobiček v dobrodelne namene.

Nedelja 15. junija ob 11 na Plaza San Martín - Bs. As.

POLAGANJE VENCA PRED SPOMENIKOM GRAL. SAN MARTINU
Govori predsednik Narodnega odbora za Slovenijo MILOŠ STARE

Zedinjena Slovenija

SLOVENSKA PRISTAVA, Monte 1851, CASTELAR

Na praznik sv. Petra in Pavla ter na dan 50. obletnice posvetitve
bo dne 29. JUNIJA 1975, ob 11.30 uri

ZLATA MAŠA

našega župnika g. Matija LAMOVSKA

Zahvalimo se Bogu za duhovnika in prosimo Ga za njegovo
zdravje. — Zato pridite in počastite ta veliki jubilej našega dušnega
pastirja.

Vse, ki bodo ostali na kosilu, prosimo, da se prijavijo, vsaj do 20. jun.
pri gospoh Češarek, Dejak, Gorišek, Kinkelj, Lisjak in Parnišek ali
pa po telefonu na 628-1141 (Češarek) in 629-2979 (Rant).

Vabi pripravljalni odbor

ISČEMO

18 letnega uradniškega pripravnika (kadeta)

Lastnoročno pisane prošnje poslati na:

Sr. Contador
Larrazabal 2024, Capital

Ali ste že kdaj pomislili

kaj je glavni vzrok smrti ljudi do 40. leta starosti? To so ravno ne-
sreče doma, na poti in pri delu. Da boste vedeli, kako se jih obranite

sledite kampanji Sloge za varnost.

Ona vam svetuje: zavarujte svoje družine tudi pred ekonomskimi po-
sledicami nesreče.

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z. o. z.

nudi svojim članom ugodno življenjsko zavarovanje.
Uračne ure v ponedeljek, sredo in petek od 15. do 19. ure.

KREDITNA ZADRUGA "S.L.O.G.A."
z.z.o.z. ponovno sporoča, da pripra-
vija — poleg pregleda slovenskega
podjetništva v Argentini — tudi nov
slovenski telefonski imenik, ki bo
imel dva dela. V prvem delu bodo
imena Slovencev iz vse Argentine
in njihova telefonska številka. Dru-
gi del pa bo trgovski, kjer bodo na
željo interesentov — profesionalcev
in podjetnikov — objavljena proti
mali odškodnini ne samo imena,
ampak tudi s čim se bavijo, naslov
in telefonska številka. Ker bo šel
imenik v kratkem v tisk, prosimo
Slovence iz vse Argentine, da takoj
sporoče nove ali spremenjene tele-
fonske številke in želje glede vpisa
v trgovski del imenika g. Rudolfu
Smersuju, Libertad 550, SAN AN-
DRES FCGEM, ali telefonično —
T. E. 755-5316 (med 14 in 18).

Slovenski mladini v Clevelandu iskren pozdrav kot dokaz
soglasja mišljenj

ob tridesetletnici

Junij 1975

Mladinska organizacija iz Morona

ruta 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem
velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejšo pohištvo.

EZEIZA
C. SPEGAZZINI
SAN JUSTO
LOMAS DE
ZAMORA

Ludvik Puš

(21)

NA DOLGO POT

Seveda bi ne smel preveč podrobno
opisovati, kakšne sorte hrano smo dobi-
vali. Se pravi po kvaliteti živilskega
materiala, ki v tistih težkih dneh ni
mogel biti prvovrsten. Mislim, da smo
pojedli veliko več konjskega mesa kot
katerega koli drugega; maščoba je bila
sestavljena bolj iz umetnih produktov
kot pa iz svinjske ali zeliščne masti,
krompir je bil večkrat grintav, malo
črnkast in nič kaj okusen. Ah, Bog se
usmilil, kar popisujem se je dogajalo
v najtežjem obdobju aprovizacije, saj
so bile zaradi dolge vojne tudi skrivne
zaloge živeža po kmetih in drugod izčr-
pane, okupatorjeva aprovizacija pa za
lokalno prebivalstvo sploh ni delovala.
Ne smemo izgubiti iz vida, da je proti
koncu vojne tudi kmetijska in ostala
živilska produkcija bolj in bolj padala.
Koncentracija delovnih sil in kmetijsko
produkcijo pospešujočih sredstev (ume-
tna gnojila, škropiva itd.) je služila
stalnemu širjenju in izpopolnjevanju
ogromnega nacističnega vojnega stroja,
ki je nenasitno požiral ljudi in prehra-
njevalna sredstva. Če vse to prav pre-
misli, bo mogel tedanjemu prehranbeno
situacijo prav oceniti in razumeti tudi,
kdor je ni okusil na lastni koži.

Ko smo se opoldne in zvečer, dan
za dnem, dolge tedne zbirali na dvorišču
razbite hiše v Kolodvorski, da bi se

spet borili in premagovali duh in okus
konjskega mesa ter otepali črnkasti
krompir, nam je ta resnica vedno živo
plavala pred očmi. Kuhinja je bila
preskrbljena z vsem potrebnim, štedil-
niki, posodjem, orodjem itd. in gostilni-
čarka je bila dobra ženska in nam je
pomagala, kolikor je mogla. Poleg kuhin-
je je bilo nekaj manjših prostorov za
goste, njih se je držala velika jedilnica,
podobna majhni dvorani; na obširnem
dvorišču, so stale na gosto nameščene
mizice pod drevjem v ozadju porušene
frontne hiše. Zunanji videz celotne „re-
stauracije“ je bil kar prijazen, ko se
je enkrat človek prikobacal do nje čez
kupe ruševin.

Tudi cene za posamezne obroke jedil-
ni so bile zelo zmerne, a treba se je bilo
abonirati, če si hotel biti gotov, da te
čaka tvoj obrok. Včasih se je primerilo,
da je bila za večji denar dosegljiva kaka
poslastica, recimo kaka specialiteta iz
teletine, svinjine ali kaj močnatega.
Vendar zelo redko, a kadar je bilo, je
pomenilo pravo pojedino za tistega, ki
je imel srečo, da je kaj takega dobil.
V principu so bile take dobre jedi name-
njene bolnikom.

In smo romali v Kolodvorsko iz vseh
delov Celovca po dvakrat ali celo trikrat
na dan. Tudi midva z ženo sva bila med
romarji. Meni konjsko meso ni delalo

preveč preglavic, ženi pa se je gnusilo
in na vso moč upiralo. Večidel ga je
pustila nedotaknjena. Zaradi pomanj-
kljive, enostranske prehrane je obolela.
Videl sem, da je z „restauracijo“ v
Kolodvorski pri kraju. Tedaj, v veliki
stiski, se je pojavil „stric iz Judenburga“.
Tako smo imenovali prijatelja, ki
smo ga že dolgo poznali od doma.

Preden je prišel „stric“ so se dogodile
stvari, ki jih je treba vključiti v to
zgodbo.

Nekaj dni po odhodu partizanov iz
dvorišča hotela Trst nam je uprava
kratko sporočila, da moramo najete
hotelske prostore, v teku treh dni iz-
prazniti in se izseliti. Angleška vojaška
oblast bo zasedla ves hotel in ne more
dopustiti, da bi kdo drug stanoval notri.
Križ božji! Čutil sem, kakor da bi bil
orjaški orkan odnesel streho nad glavo.
Tako sva bila zadovoljna v svojem tes-
nem tuskulu. Komaj sva se dobro
ugnezdila — pa ti pride povelje: ven!
Vsi begunci z menoj vred, ki naš je
zadela ista usoda v Trstu, smo dobro
vedeli, da bi bil ukrep in vsak korak
v obrambo naših pravic vnaprej obsojen
na popoln neuspeh. V mestu in v celi
deželi so vladali še vedno vojni zakoni,
ki se jim mora civilist, vsak — kaj šele
vojni begunc —, pokoriti brez prigovo-
ra. Angleži so bili v tem oziru oholi in
brezobzirni.

Vsi ljudje vse vedo — pravi prego-
vor. In res se je pojavil mož s trditvijo,
da ima Mohorjeva družba v dvoriščnem
poslopju, ki je bilo ostalo v njenih rokah

V nedeljo 15. junija se udeležimo
slovesnosti pri spomeniku grala.
San Martina z gospodinjami vred,
potem pa gremo na kosilo na
PRISTAVO, kjer bodo

DOMAČE KOLINE

OPVESTILA

NEDELJA, 8. junija 1975:

V cerkvi Marije Pomočnice v Don
Bosco, Ramos Mejia, telovska procesija
ob 10.

V Slomškovem domu po procesiji sv.
Rešnjega Telesa bo na razpolago domače
kosilo.

NEDELJA, 15. junija 1975:

V Hladnikovem domu v Slovenski va-
si ob 16 spominska prireditev v čast
našim pobitim junakom.

Na Pristavi za kosilo domače koline.

SREDA, 18. junija 1975:

V Slovenskem domu v San Martinu
redni sestanek Lige žena-mati, ob 19.30.

PETEK, 20. junija 1975:

V cerkvi San José de Pompeo, v La-
nusu, na državni praznik ob 17 konce-
lebrirana sv. maša ob 10-letnici smrti
msgra. Janeza Hladnika. Vabljeni za-
stopniki domov in organizacij. Po maši
odkrije spominske plošče.

NEDELJA, 22. junija 1975:

V Slovenski hiši ob 16 Alojzijevega pro-
slava, posvečena letos 30-letnici smrti
naših junakov.

V Slov. domu v San Martinu bo po
maši ob 10 spominska proslava ob 30-
letnici vetrinjske tragedije.

SOBOTA, 28. junija 1975:

V Slomškovem domu ob 20 spomins-
ka počastitev naših junakov z gove-
rom g. Jožeta Koščka, sodelovanjem
Callusa (moški zbor), slov. mladinske
godbe, Slomškove šole in SDO-SFZ.

NEDELJA, 29. junija 1975:

Na Pristavi, ob 11.30, svečana zlata
maša župnika g. Matija Lamovška.

V Slovenski hiši občni zbor zaveti-
šča dr. Gregorija Rožmana.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Star-
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. F. 69-9503
Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA/
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1975
za Argentino \$ 240.— (24.000), pri poš-
iljanju po pošti \$ 250.— (25.000);
ZDA in Kanada pri pošiljanju z avio-
nsko pošto 18 USA dol.; za Evropo 21
USA dol. Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados
Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escritano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. z

T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni
telefon 628-4188.

(Bo še)

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIV (28)

Štev. (No.) 24

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

12. junija 1975

Novi razpleti okoli Sredozemlja

Po severnoameriškem porazu v Vietnamu in ostali Indokini, ki je bil tudi poraz ostalega svobodnega sveta, pa naj to žalostno dejstvo prizna ali ne, se je središče političnih razpletov premaknilo iz Azije v Evropo in na Bližnji Vzhod, se pravi na področje sredozemskega bazena.

V tem delu sveta svobodni Zahod doživlja novo težko preizkušnjo na Portugalskem, kjer se je vgnezdil Kremelj v tamkajšnji vojaški junti in grozi to strateško državo spremeniti v evropsko Kubo. Položaj je za svobodni Zahod toliko bolj resen, ker s padcem Portugala v objem Moskve padejo v naročje Moskvi tudi Kanarski in Kapverški otoki in s tem kontrola atlantskega prometa iz Sredozemlja, ki jo s postojanko v Gibraltarju izvaja nad sovjetskimi ladjevjem svobodni Zahod, bi v tem slučaju postala brezpredmetna.

Na zeleno mizo severnoameriških in zahodnoevropskih diplomatov je ta problem prišel na zasedanju članic NATO v Bruslju, ki se ga je udeležil tudi severnoameriški predsednik Ford. Ker je bil prisoten tudi portugalski delegat, zadeve niso mogli odkrito obravnavati ter je bil tako zadan tej obrambni organizaciji prvi resen udarec medsebojnega nezaupanja in zavesti, da ima v svoji sredi moskovskega vohuna, ki se ga trenutno ne more iznebiti, ne da bi spravila v nevarnost svoj lasten obstoj. Vsem delegatom je zvenela posebno pomembno ponovno izrečena trditev portugalskega delegata, da „Portugal ni trojanski konj v NATO. Nihče tega ni trdil, dasi je bila ta misel ves čas zasedanja vsem prisotna.“

Delen uspeh svoje politike pa je svobodni Zahod doživel od odprtju suezskega prekopa. Minuli petek, 6. t. m., k čemur je pripomogel delen umik izraelske vojske na sinajskem polotoku. Vsa svobodna Evropa se je oddahnila, ko so prve trgovske ladje zaplule skozi prekop, ker to Sadatovo dejanje smatrajo za neposreden dokaz, da gre Egiptu resno za ohranitev miru na tem delu sveta, s čemer bo zavarovano pred večjimi pretresi tudi ostalo področje Bližnjega vzhoda, s petrolejskimi vrelci vred. Koliko bodo Egiptu sekundirale druge arabske države, ki so vse, z izjemo Saudijeve Arabije, povsem nepreračunljive, je drugo vprašanje. Najnevarnejši v tem pogledu sta Libija, ki ji vlada diktator Gadafi ter Sirija, ki je najmočnejša sovjetska postojanka na Bližnjem Vzhodu. Libija se po nedavni sklenitvi vojaške pogodbe z Moskvo hitro spreminja v veliko sovjetsko oporišče na južni obali Sredozemskega morja.

Še večji uspeh kot s Suezom pa je svobodni Zahod doživel s plebiscitarnim glasovanjem Anglije za dokončno vključitev te otoške države v Skupni evropski trg. Anglija se je pretekli teden odločila za Evropo. Za seboj je pustila svojo imperialno zgodovino, svojo dejansko izolacijo od ostalega sveta in od Evrope posebej, dasi je v preteklih desetletjih vsemu svetu gospodovala in se spremenila v del svobodne Zahodne Evrope. Angleži so tokrat znova dokazali svojo politično modrost, ko so se dali voditi razumu in ne nacionalnim čustvom in njihovim demagogom. Devetčlanski skupni evropski trg bo sedaj pokopal problem britanskega članstva v pozabo, Anglija pa se lahko sedaj posveti delu kot polnopravni član evropske skupnosti. Anglija je stopila v evropsko sedanost.

Vsi ti uspehi seveda ne gredo v račun Sovjetski zvezi, ki z vsemi razpoložljivimi diplomatskimi in propagandnimi sredstvi potiska Zahod na pristanek skliceanja tkim. evropske varnostne konference, na kateri naj bi na videz mednarodno uzakonili varnost evropske celine, dejansko pa dokončno zapečatili z mednarodnim dogovorom njen satelitski imperij. Konferenca naj bi bila že letos julija v Helsinkih.

Fordovo nedavno potovanje po Za-

ZOPET UGIBANJE O TITOVEM NASLEDNIKU

Po stalnih spremembah in dopolnitvah ustave komunistične Jugoslavije je bil pred enim letom reorganiziran vrh državnega vodstva tako, da ima država dosmrtnega predsednika Tita in kolegialno predsedstvo, ki mu predseduje tudi Tito. Sestavlja pa to predsedstvo še osem predstavnikov posameznih republik in avtonomnih pokrajin. Izmenoma je vsako leto eden od teh predstavnikov poslovodeči podpredsednik Predsedstva.

V petek 16. maja je prevzel predstavnik hrvatske Republike Vladimir Bakarić dolžnost podpredsednika. Kakor vsi člani predsedstva tudi Bakarić pripada stari komunistični gardi, ki od leta 1941 sestavlja najmočnejšo vojaško prijateljstvo. Poleg Kardelja, ki je težko bolan, smatrajo tuji opazovalci Bakarića (rojen l. 1912) za najpomembnejšo osebnost v Predsedstvu. Že leta 1935 je bil sekretar ilegalne komunistične organizacije na zagrebški univerzi, kjer je študiral in končal pravne študije. Leta 1940 je postal član in leta 1944 sekretar Centralnega komiteja hrvatske komunistične partije.

Ob Bakarićevem prevzemu podpredsedniškega mesta so razni komentatorji pokazali na nekaj dogodkov iz preteklosti, s katerimi dokazujejo, da je Bakarić neomajno zvest Titu. Eden teh dogodkov je bil tedaj, ko je prišlo do preloma med Stalinom in Titom. Na zadnji skupni

seji v Moskvi 10. februarja 1948 pred prelomom je bil Bakarić v Titovi delegaciji skupaj s Kardeljem in Djilasom. Njim nasproti pa so sedeli na tej seji poleg Stalina, Molotov, Ždanov in Suslov.

V notranjih partijskih pretresih je Bakarić vedno stal na Titovi strani. Zgodovinarji dokazujejo, da je tudi leta 1969 Bakarićev odločen poseg Titu omogočil, da je vsemogočnega policijskega šefa Rankovića brez večjih pretresljev postavil na hladno.

Nekateri pa segajo tudi še dalj v preteklost v iskanju vzrokov, zakaj sta Tito in Bakarić tudi nerazdružljiva prijatelja. Ugotovili so, da je bil Bakarićev oče preiskovalni sodnik v Ogošini in da je leta 1927 vodil preiskavo proti tedaj 36. letnemu komunističnemu revolucionarju Titu. Bakarićev oče naj bi s Titom postopal tedaj izredno milo in ga je celo povabil na svoj dom, kjer ga je pogostil.

Nič čudnega ni torej, če mnogi v teh okoliščinah, zlasti ob Titovih 83. letih in njegovi boleznih ugibajo in sklepajo, da bo najbolj verjetno Titov naslednik in dedič Hrvat Bakarić, posebno če bi Tito moral dobiti naslednika v letu Bakarićevega podpredsedništva v Predsedstvu Jugoslavije.

Kocbekova „afera“

V našem listu smo že poročali, da sta pisatelja Boris Pahor in Alojzij Rebula izdala v Trstu knjigo „Edvard Kocbek — pričevalec našega časa“. V tej knjigi je objavljen tudi razgovor Kocbeka s Pahorjem, v katerem je priznal Kocbek pokol domobrancev. Pri tem je ostalo odprto vprašanje, zakaj je Kocbek, ki trdi, da je za pokol zvedel l. 1946, to objavil šele ob 30-letnici tega strahotnega genocida. Zakaj je doslej molčal? Odgovora na to Kocbek ni dal.

Dejstvo pa je, da je Kocbekova priznanje zmedlo komunistične vrhove, ki so prišli v obrambo pokola in v napad na Kocbeka. V raznih odgovorih in izjavah na Kocbekovo priznanje genocida je najbolj einičen nekdanji krščanski socialist, Kocbekov prijatelj Tone Fajfar, ki je v Delu z dne 10. maja v zvezi z „zadevo Pahor-Rebula-Kocbek“ med drugim dejal:

„Za državljansko vojno v Sloveniji niso odgovorni ne partizani ne OF in ne partija. Gre za zgodovinsko zakonitost, ki je silila reakcijo v kontrarevolu-

hodni Evropi je imelo tudi namen proučiti na licu mesta dejansko politično in gospodarsko stanje v posameznih državah in ugotoviti, koliko jim severnoameriško zaveznitvo še pomeni. Fordova izjava, da ZDA ne bodo skričle svoje vojske v Zahodni Evropi, je bila rezultat zahtev zahodnoevropskih zaveznih držav za nadaljnjo prisotnost ameriškega vojaka na evropski celini in je Moskvi jasno povedala, da Zahodna Evropa z ZDA vred ne verjame v tkim. odjugo.

Glasovi za preložitve evropske varnostne konference na prihodnje leto so zadnje tedne v ZDA vedno močnejši tako med vodilnimi političnimi osebnostmi kakor v severnoameriškem tisku. Kremelj se čuti v svojih načrtih močno prizadet, saj je ukazal svoji tiskovni agenciji Tass in moskovskemu radiu priložiti se, da „gotove sile na Zahodu skušajo minirati proces odjuge“ in da so trditve zahodnega tiska, da bi bila odjuga in uspešen zaključek evropske varnostne konference koristne samo Moskvi „zlonamerne“. Moskva je tudi ogorčeno objavila, da „na Zahodu skušajo diskreditirati najbolj reprezentativni evropski forum“ in da „nihče ne bo mogel, ponavljamo, ne bo mogel ustaviti dela za uzakonitev evropske varnosti, ki je v interesu milijonov ljudi.“ Moskva bi s to konferenco na vsak način hotela zavozljati zrahljane konce niti, ki se vlečejo od jaltske in potsdamske konference že trideset let.

cijo, v vojaški spopad z OF. Te zakonitosti kljub našim neprestanim naporom nismo mogli preprečiti. Posledice, kakršne so bile, so bile nujne. Med NOB smo to kontrarevolucijo tudi vojaško uničili, kajti morali smo jo, če nismo hoteli po vojni doživeti še mnogo hujših stvari. To je bila zakonitost, ki jo emigracija taji. Vse skuša prikazati kot obrambno vojno, kot samoobrambo pred komunistom.

Domobranstvo je bila krvoločna vojska. To ni bila vojska prisilnih mobilizirancev, kot je bilo hrvatsko domobranstvo, temveč vojska zagrizenih kontrarevolucionarjev.“ Tako Fajfar.

Na knjigo samo pa so komunisti začeli pravi lov. Tako na avstrijski kakor na italijanski meji natančno preiskujejo potnike, da ne bi kdo utihotapil knjige v Slovenijo. Na drugi strani pa je 14. dnevnik za politična-gospodarska in kulturna vprašanja „Naši razgledi“, ki izhaja v Ljubljani, ponatisnil v številki z dne 9. maja celoten pogovor Pahorja s Kocbekom v katerem slednji priznava pokol domobrancev.

Pod naslovom „K slučaju Kocbek“ je v Frankfurter Allgemeine Zeitung 26. maja t. l. napisal članek tudi nemški pisatelj Heinrich Böll. Potem ko analizira Kocbeka kot pesnika, stavlja vprašanje ali bo Tito kaj ukrenil proti Kocbeku kot svojemu nad vse koristnemu revolucionarnemu tovarišu, ali pa Tito ne dojema več kaj se okrog njega godi.

Knjiga o kardinalu Štepincu

V Rimu v frančiškanski založbi ZIRAL (Merulana 124, B) je izšla obširna monografija o kardinalu Alojziju Štepincu pod naslovom „Alojzije štepinac, hrvatski kardinal“, obsegajoča 1.020 strani s 73 fotografiskimi prilogami (zunaj teksta). Cena velja 13 dolarjev broširan, vezana 15 dolarjev. To je prvi popolni življenjepis kardinala, izdan v monumentalni obliki, kakor veliki hrvatski domoljub zasluži. Pisatelj priobčuje originalne dokumente, zaradi tega je knjiga tako narastla, toda „nikakor ni prevelika za tako veliko osebnost“, pravijo hrvatski listi. Na koncu je dodano stvarno kazalo, ki bralca orientira v ogromnosti tega gradiva. Hrvatski listi pišejo obširno o vsebini tega življenjepisa in ne taje, da je pisec slovenskega rodu, namreč frančiškan p. Aleksa Benigar, brat velikega učenjaka Ivana Benigarja, ki je

Todos unidos y solidarios

En su discurso del pasado viernes 6 del corriente, en que habló a todo el país, la presidenta de la Nación, Doña María Estela Martínez de Perón, expresó entre otros, los siguientes conceptos:

“Esta patria no conoce ni conocerá ninguna clase de esclavitud, porque ningún argentino bien nacido puede albergar en su pecho otra cosa que amor y respeto para la tierra que le dio el honroso título de llamarse argentino.

Como país soberano y maduro, somos conscientes de nuestro destino y enfrentamos la lucha por nuestra grandeza nacional, sin complejos de inferioridad frente a cualquier intento de sojuzgamiento.

Llegamos al Gobierno enarbolando las banderas de la justicia social, la independencia económica y la soberanía política y es nuestra misión y nuestro deber ineludible el concretar en los hechos, aquello de que la realidad es la única verdad ¡y así lo haremos entre todos!

Hemos estudiado largamente la realidad económica argentina y se decidió emprender de una vez por todas el saneamiento de nuestra riqueza, tomando las medidas necesarias sin temor a críticas y hablando al pueblo con la verdad.

Algunas medidas pueden parecer, a primera vista, un tanto impopulares, pero tenemos ante nuestra vida un ser querido que está enfermo y es preciso operar para salvar su vida. Puede uno dilatar o atemperar el proceso doloroso, pero si realmente ama al enfermo toma la decisión con toda urgencia. ¡Nuestro enfermo querido es la patria y la salvaremos a costa de cualquier sacrificio!

La política de justicia social y la realidad económica que aplica el Poder Ejecutivo, aunado a la seguridad de contar con el esfuerzo y la colaboración del pueblo entero, hacen que mi fe y mi optimismo se mantengan incólumes ante la emergencia.

Las riquezas materiales del país son inmensas y esperan por el trabajo decidido de sus habitantes, las riquezas espirituales de nuestro pueblo son tan enormes como la fertilidad de nuestro suelo. Con ambos elementos reconstruiremos sin demasados esfuerzos nuestra Nación, si todos unidos y solidarios con la gran meta nacional producimos cada día más y más.”

Kongres Slovenske skupnosti v Devinu

POMEMBNA POVEZAVA SLOVENCEV V ITALIJI

V soboto 24. maja se je v Devinu sestel prvi deželni kongres Slovenske skupnosti, najvišjega političnega predstavništva demokratičnih Slovencev v Italiji. V svojem boju za narodne pravice so zamejski rojaki izbrali to organizacijo, da jih politično predstavlja pred večinsko italijansko skupnost, mimo diktatov, ki jih skuša uveljaviti protinarodni režim v matični domovini.

Kongresa v Devinu se je udeležilo izredno veliko število predstavnikov in somišljenikov demokratičnega političnega življenja Slovencev v Italiji, pa tudi mnogo predstavnikov italijanskih političnih strank. V prvem delu kongresa so bili na programu pozdravni govori (pozdrav deželnega koordinatorskega odbora so bila nato podeljena zlata odlikovanja številnim članom, ki so veliko žrtvovali za obrambo narodne zavesti.

V drugem delu kongresa je najprej deželni svetovalec dr. Drago Štoka podal daljše poročilo, v katerem je poudarjal, da je prvič v vsej povojni zgodovini, da so se vsi Slovenci v Italiji združili v enotno pravno telo, in s tem prišli do skupnega vodstva, do skupnega udejstvovanja. To bo tudi pripomoglo k hitrejšemu in uspešnejšemu reševanju vseh problemov na katerih trpi slovenski življenj na tem narodnem ozemlju. Zatrjeval je, da je ustanovitev deželne skupnosti zgodovinskega pomena za vse Slovence in da je deželno vodstvo najbolj pomembno jamstvo za obrambo narodnostnih pravic

in za ohranjanje slovenske narodne in politične zavesti v deželi.

Nato je prebral svoje poročilo tajnik tržaške Slovenske skupnosti Rafko Dolhar, ki je tudi poudarjal važnost dogodka, in v zaključku zlasti z veseljem ugotovil, da se v Beneški Sloveniji utrjuje narodna zavest, in da imajo tudi beneški Slovenci pravico do lastne domovine in do lastnega jezika. — Tajnik goriške Slovenske skupnosti Damjan Paulin je poudarjal zlasti izreden doprinos mladine pri presnavljanju političnega življenja na Goriškem in da je ta nova preureditev zajela širok krog Slovencev, ki so se aktivno vključili v novo resničnost. Za Videmsko pokrajino je govoril Simon Prešeren, ki je v jasni obliki nakazal probleme Slovencev v Kanalski dolini in poudaril potrebo po širšem udejstvovanju za ureditev politične in narodne zavesti med slovenskimi rojaki pod Višarjami.

Po poročilih predstavnikov treh pokrajin je kongres odobril deželni statut Slovenske skupnosti, kateremu bo odbor moral dodati še notranji pravilnik, ki bo dopolnil delovanje deželnega vodstva.

Prvi deželni kongres Slovenske skupnosti je zatem izvolil novo vodstvo ki je tako sestavljeno: predsednik Bogomir Špacapan, tajnik Drago Štoka, odborniki Rafko Dolhar, Franc Mijač, Antek Terčon, Aleš Lokar, Alojz Tul in Zorko Harej za Trst, Damjan Paulin, Andrej Bratuž, Marjan Terpin, Roman Di Battista, Vladimir Šturm in Marija Ferlečič za Gorico, ter Simon Prešeren za Videm.

Dokončna politična povezava vseh demokratičnih Slovencev v Italiji v enotno vrhovno politično predstavništvo je gotovo dokaz trdne volje dokončnega uveljavljanja na tem področju, pa tudi neomahljivega namena doseči vse pravice, ki jim po naravnem pravu pripadajo. Ustanovitev deželne Slovenske skupnosti je zato gotovo eden najvažnejših ukrepov v borbi Slovencev v Italiji za ohranjanje in utrjevanje narodnega in političnega življenja.

de: „Slovenci so bili moji starši... Na Hrvatskem sem se rodil... če hrepenim po slavi, je to ne zaradi mene, ampak zaradi slave naroda, iz katerega sem izšel...“ (Zbornik Svobodne Slovenije, 1961). Tako vidimo, da je ta zavedna slovenska družina dala velike ljudi rojstni Hrvatski, Srbiji, Argentini in v njej indijanskim rodovom. Za svojo domaćo vas so smatrali Radeče pri Zidanem mostu, kjer sta živila v pokojno starša in kjer sta tudi pokopana.

td